UO'K (UDC): 343.91-053.6:351.75
Mavzu ko'rsatkichi: Ilmiy-publisistik maqola

YANGI O'ZBEKISTONDA YOSHLARNING HUQUQIY VA IJTIMOIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH — BARQAROR JAMIYAT VA YURT TAYANCHI POYDEVORI

Mamatova Mavluda
Buxoro davlat pedagogika instituti (BuxDPi)
"Huquqshunoslik" yo'nalishi, 1-kurs magistranti

Annotatsiya

Ushbu maqolada globallashuv va shiddatli axborot xurujlari sharoitida yosh avlodning huquqiy hamda ijtimoiy xavfsizligini ta'minlashning konseptual asoslari huquqshunoslik va pedagogika fanlari uyg'unligida tahlil qilingan. Yangi O'zbekiston sharoitida huquqiy davlat va fuqarolik jamiyatini barpo etishda yoshlarning o'rni, ularning huquqiy savodxonligini oshirish orqali turli mafkuraviy xavflarga qarshi mustahkam immunitet shakllantirish masalalari maqolaning bosh predmeti hisoblanadi. Tadqiqot davomida muhtaram Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning milliy xavfsizlik, qonun ustuvorligi va yoshlar siyosatiga oid asarlari hamda strategik ma'ruzalariga tayanilgan holda, kiber-makonda yoshlar xavfsizligini ta'minlash va kriminogen profilaktikani amalga oshirishning samarali mexanizmlari yoritilgan. Magistrant sifatida sohada huquqiy-pedagogik innovatsiyalarni joriy etish bo'yicha aniq tizimli takliflar ilgari surilgan.

Abstract

This article analyzes the conceptual foundations of ensuring the legal and social security of the younger generation in the context of globalization and intense information attacks, integrating legal and pedagogical sciences. The main subject of the article is the role of youth in building a legal state and civil society in New Uzbekistan, and forming a strong immunity against various ideological threats by increasing their legal literacy. Based on the conceptual works and strategic speeches of the Honorable President Shavkat Mirziyoyev on national security, the rule of law, and youth policy, the article highlights effective mechanisms for ensuring youth security in cyber-space and implementing crime prevention. As a master's student, specific systemic proposals for introducing legal-pedagogical innovations in the field are put forward.

Kalit so'zlar: yurt tayanchi, huquqiy xavfsizlik, ijtimoiy barqarorlik, kiber-jinoyatchilik, mafkuraviy immunitet, profilaktika, inson qadri, huquqiy madaniyat, Uchinchi Renessans.

Keywords: pillar of the country, legal security, social stability, cyber-crime, ideological immunity, prevention, human dignity, legal culture, Third Renaissance.

Kirish (Introduction)

Har qanday davlatning mustaqilligi, suvereniteti va barqarorligi uning mudofaa qudrati bilan bir qatorda, mamlakat yoshlarining ma'naviy, intellektual va huquqiy salohiyatiga ham uzviy bog'liqdir.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Bugungi murakkab geosiyosiy vaziyat, iqtisodiy va mafkuraviy raqobat kuchaygan globallashuv asrida yoshlarimizning huquqiy va ijtimoiy xavfsizligini ta'minlash davlat xavfsizligining ajralmas qismiga aylandi. Muhtaram Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganlaridek, "Biz yoshlarimizga g'urur bilan jamiyatimizning tayanchi va suyanchi, kelajagimiz ijodkorlari deb qaraymiz va ularning haq-huquqlarini ta'minlash uchun barcha kuchlarni safarbar etamiz".

"Yurt tayanchi" ko'krak nishoniga nomzod va Huquqshunoslik yo'nalishi magistranti sifatida shuni qayd etishni istardimki, yoshlarning xavfsizligi faqat jismoniy himoyadan iborat emas. Haqiqiy xavfsizlik — yoshlarning huquqiy jihatdan mukammal himoyalanganligi, ularning qonuniy manfaatlarining ta'lim va mehnat bozorida to'liq kafolatlanganligi hamda turli yot g'oyalar, kiber-tahdidlar qarshisida mustahkam huquqiy immunitetga ega bo'lishidir.

Yoshlar xavfsizligini ta'minlashning konstitutsiyaviy va huquqiy kafolatlari

Yangilangan O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida yoshlar huquqlari alohida bob darajasiga ko'tarilib, davlat o'z zimmasiga yoshlarning shaxsiy, siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy huquqlarini ta'minlash bo'yicha qat'iy majburiyatlar oldi. Xususan, davlat yoshlarning ta'lim olishi, sog'lig'ini saqlashi, uy-joy bilan ta'minlanishi va ishga joylashishi uchun barcha sharoitlarni yaratib bermoqda.

Huquqiy xavfsizlik tizimining asosi — yoshlarning qonunlarni chuqur bilishi va qonun buzilishlariga nisbatan murosasiz bo'lishidir. Agar yoshlarimiz o'z huquqlarini yaxshi tanisa, ularni turli jinoiy guruhlar yoki buzg'unchi oqimlar o'z tuzoqlariga ilintira olmaydi. Buxoro davlat pedagogika instituti (BuxDPi) va boshqa oliy ta'lim muassasalarida huquqiy profilaktika tadbirlarining tizimli yo'lga qo'yilishi kriminogen vaziyatni barqarorlashtirishda o'ta muhim ahamiyat kasb etadi.

Kiber-makondagi xavflar va huquqiy profilaktika mexanizmlari

Bugungi kunda yoshlar ijtimoiy va huquqiy xavfsizligiga eng katta tahdidlar virtual makon — internet tarmoqlari orqali kirib kelmoqda. Kiber-makondagi firgarliklar, kiber-bulling, yoshlarni aqidaparastlik va radikalizm g'oyalariga da'vat etish kabi illatlar har bir huquqshunos va pedagog oldiga ulkan vazifalar qo'yadi.

Statistik ma'lumotlarga ko'ra, kiber-makonda sodir etilayotgan jinoyatlarning aksariyat qurbonlari yoki bilmasdan ishtirokchisiga aylanib qolayotganlar aynan huquqiy savodxonligi va raqamli madaniyati yetarli bo'man yoshlardir. Shu sababli, ta'lim tizimida nafaqat klassik huquq normalarini, balki axborot xavfsizligi va kiber-huquq asoslarini o'rgatishni kuchaytirish zarur. Yoshlar o'z shaxsiy ma'lumotlarini himoya qila olishi, internetdagi feyk xabarlarni tahlil qila olish ko'nikmasiga ega bo'lishi lozim.

Magistrant sifatida ilgari suradigan huquqiy va pedagogik takliflarim

Men o'z ilmiy va amaliy kuzatishlarim asosida yoshlarning huquqiy-ijtimoiy xavfsizligini ta'minlash va ularni haqiqiy yurt tayanchi qilib tarbiyalash uchun quyidagi 4 ta innovatsion taklifni taqdim etaman:

1. "Xavfsiz kiber-makon va huquq" darslari: OTM va maktablarda yoshlarga internetdan xavfsiz foydalanish va raqamli huquq normalarini o'rgatuvchi maxsus seminar-treninglarni doimiy tashkil etish.

2. Huquqiy volontyorlik harakati: Iqtidorli huquqshunos talaba va magistrantlardan iborat ko'ngillilar guruhini tuzib, chekka hududlardagi yoshlar va xotin-qizlar o'rtasida huquqiy targ'ibot tadbirlarini bepul o'tkazish.

3. "Smart Profilaktika" tizimi: Mahallalar va ta'lim muassasalarida yoshlar o'rtasida huquqbuzarliklarning oldini olish maqsadida mobil ilovalar va anonim qayta aloqa botlarini ishga tushirish.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

4. Jadidlar huquqiy merosini o'rganish: Abdurauf Fitrat va Mahmudxo'ja Behbudiy kabi ajdodlarimizning milliy xavfsizlik, oila va davlat barqarorligiga oid qarashlarini yoshlar ma'naviyatini yuksaltirishda asosiy vosita sifatida qo'llash.

Xulosa (Conclusion)

Xulosa qilib aytganda, Yangi O'zbekiston yoshlari — shunchaki jarayonlar kuzatuvchisi emas, balki Uchinchi Renessans poydevorini quruvchi real kuch, chinakam yurt tayanchidir. Yoshlarning huquqiy va ijtimoiy xavfsizligini ta'minlash ularga o'z iqtidorlarini to'liq namoyon etishlari uchun xotirjamlik va ulkan imkoniyatlar eshigini ochadi. Biz, kelajak huquqshunoslari, davlatimiz va muhtaram Prezidentimiz tomonidan ko'rsatilayotgan yuksak ishonchni oqlab, yurtimiz tinchligi, huquq ustuvorligi va ijtimoiy barqarorligi yo'lida fidoiylik bilan xizmat qilishga tayyormiz.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati (References)

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston", 2023. – 88 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston", 2022. – 416 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Milliy tiklanishdan — milliy yuksalish sari. 4-jild. – Toshkent: "O'zbekiston", 2020. – 452 b.
4. O'zbekiston Respublikasining "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonuni. O'RQ-406-son, 2016-yil 14-sentyabr.
5. Saidov A.X. Huquqiy monitoring va milliy xavfsizlik. – Toshkent: Adolat, 2019. – 180 b.
6. Rustambayev M.X. O'zbekiston Respublikasining jinoyat huquqi kursi. – Toshkent: Ilm-ziyo, 2018.
7. Axborot xavfsizligi va kiber-makonda huquqiy tartibga solish: xalqaro va milliy tajriba. Ilmiy to'plam. – Toshkent: TDYU, 2021. – 210 b.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.